

методів навчання, допомагати їм підвищити свою активність та комунікабельність.

Також важливо пам'ятати, що зайва поблажливість у вимогах до студента з вадами зору може принизити його гідність.

Список використаних джерел:

1. Вавіна Л.С., Жук Т.В. Навчання та реабілітація дітей та молоді з порушеннями зору // Дефектологія. – 1996. – № 2.
2. Іванова І.Б. Професійна підготовка студентів з особливими потребами в адаптації // Вісник Університету «Україна», 2001. – № 1. – С. 86–90.
3. Максименко А.Ю. Проблеми адаптації незрячої молоді на виробництві // Дефектологія. – 1999. – № 3.
4. Синьова Є.П. Проблеми соціальної реабілітації інвалідів зору // Соціальна політика і соціальна робота. – 1998. – № 1. – С. 109–115.
5. «Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів» (Резолюція Генеральної Асамблеї ООН №48/96, прийнята на 48 сесії ГА ООН 20 грудня 1993 р. – Київ: ВГСПО «НАІУ», 2003. – 40 с.
6. Шевцов А.Г. Новітні технології навчання в освіті студентів із фізичними вадами // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: Збірник наукових праць. – Київ: Університет «Україна», 2002. – № 2. – С. 195–202.
7. Ткачук О.В. Особливості формування ціннісного ставлення до права студентів із особливими потребами. URL: ipv.org.ua/data/06_2014/zbirnik_2012.pdf.

Кулібаба М.А.

студентка,

Донецький національний університет

імені Василя Стуса, м. Вінниця

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЯК КОМПОНЕНТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

Реформування системи освіти в Україні, зміна її орієнтирів на особистісний розвиток, на формування інтелектуального потенціалу та забезпечення постійного самовдосконалення, потребує змін і в системі підготовки майбутніх вчителів початкової освіти. Вона має бути

зорієнтована на вироблення в майбутніх вчителів готовності вирішувати поставлені життям питання, зокрема й під час педагогічної діяльності. Саме тому, важливого значення набуває проблема використання упорядкованих та послідовних методів та процесів, як засобів розвитку критичного мислення.

Критичним мисленням – це науковий тип мислення, направлений на розв’язання неординарних практичних завдань. Критичне мислення є спільним центром для загального та предметного мислення, характеризується усвідомленістю, самостійністю, рефлексивністю, цілеспрямованістю, обґрунтованістю, контрольованістю та самоорганізованістю [3, с. 90].

Методика критичного мислення має на увазі організацію навчального процесу згідно з положенням, запропонованим С.О. Терно [6, с. 92–94], в якому під теорією розвитку критичного мислення розуміється система взаємопов’язаних тверджень і доказів про властивості, склад, функцію, виникнення, розвиток та використання критичного мислення, а також його значення в житті людини.

У педагогічній теорії немає переліку кроків, які можуть автоматично забезпечити розвиток критичного мислення студентів, проте обґрунтовано педагогічні умови і підходи до навчання, що роблять цей процес ефективним. Отже, щоб розвивати критичне мислення студентів, викладач має:

- забезпечити час і можливість для практики критичного мислення;
- давати змогу студентам міркувати;
- приймати різноманітні ідеї і думки;
- заохочувати активну участь студентів у навчальному процесі;
- гарантувати студентам відкрити, сприятливу атмосферу;
- висловлювати, виявляти віру у спроможність кожного студента прийняти критичне рішення;
- цінувати критичне мислення.

Критичне мислення передбачає використання когнітивних технік і стратегій, які збільшують імовірність отримання бажаного результату. Це мислення, що характеризується контрольованістю, обґрунтованістю та цілеспрямованістю. Такий тип мислення використовують для вирішення завдань, формулювання висновків, імовірнісної оцінки та прийняття рішень. Важко уявити сферу життя, яка не потребувала б від людини здатності ясно мислити. Проте система освіти рідко надає можливість учням навчитися мислити більш продуктивно.

Під час підготовки майбутніх педагогів взаємодія викладача зі студентами має відповідати таким принципам:

- безперервності і цілісності розвитку особистості, гармонізації педагогічної діяльності, інтеграції всіх її аспектів;
- особистісної зорієнтованості;
- професійно-практичної спрямованості (варіативність змісту занять у зоні актуальних ціннісних орієнтацій майбутніх педагогів і запитів педагогічної практики);
- альтернативності, свободи вибору (спільне планування, диференційовані завдання тощо);
- усвідомлення професійно-особистісного розвитку під час педагогічної взаємодії (рефлексія, корекція власної діяльності);
- творчого самовираження, співпраці та співтворчості.

Розвиток критичного мислення передбачає формулювання цілей навчання шляхом моделювання проблемних ситуацій. Для цього мають використовуватись дидактичні матеріали, за допомогою яких студенти мають змогу ознайомитись із принципами, стратегіями та процедурами критичного мислення. Навчальний зміст в межах розвитку критичного мислення подається у вигляді проблемних завдань, тобто спершу поставлена мета досягається шляхом перетворення умов, які задані. Будь-яке завдання має містити суперечність. А тому розв'язування такого проблемного завдання унеможливується із залученням лише вже отриманих знань. Здобувач освіти повинен розмірковувати, шукати зв'язки та докази [1, с. 102].

Розвиток критичного мислення сприяє набуттю вмінь ставити та розв'язувати завдання, що наразі в добу інтелектуалізації праці є одним з актуальних питань. Освітній процес у вищому навчальному закладі, який націлений на актуальні потреби в освіті та відштовхується від цих потреб, виховує особистість, здатну розв'язувати проблемні завдання, використовуючи різні методи, сполучаючи вже отримані знання та досвід з новою інформацією. Інтелектуальна діяльність людини забезпечує технічний і суспільний прогрес, розвиток міст, країн, світу, а тому майбутнє залежить від рівня розвитку розумового потенціалу людства.

Головне завдання, яке має поставити собі кожен сучасний викладач – навчити критично мислити, а отже, розв'язувати неординарні, творчі, складні завдання, мислити самостійно та працювати в колективі, чути

думку оточуючих та бути почутим, тобто розвивати мислення другого (вищого) порядку, яке називається критичним мисленням.

Список використаних джерел:

1. Penrose R. Shadows of the mind: A search for the missing science of consciousness / Penrose R. – Oxford, 1994. – XVI. – P. 102.
2. Дьюї Дж. Психологія і педагогіка мислення. (Як ми мислимо) / Дьюї Дж. ; [пер. з англ. Н.М. Нікольською] ; ред. Ю. С. Рассказова. – Москва: Лабіринт, 1999. – С. 106.
3. Корінько Л.М. Роль критичного мислення у формуванні учнівських компетенцій. – Харків: Вид. група «Основа», 2010. – С. 90.
4. Максименко С.Д. Мислення // Загальна психологія : [підручник для студентів вищ. навч. закладів] / С.Д. Максименко, В.О. Зайчук, В.В. Клименко, В.О. Соловієнко; за загальною ред. акад. С.Д. Максименка. – Київ: Форум, 2000. – С. 217.
5. Терно С.О. Методика розвитку критичного мислення: досвід експериментального дослідження // Історія в школах України. – 2007. – № 9–10. – С. 3–11.
6. Терно С.О. Теорія розвитку критичного мислення – сучасна методологічна основа історичної освіти / С.О. Терно // Особистість в єдиному світньому просторі. Збірник наукових тех. / наук.редактори В.В. Пашков, В.В. Савін, А.І. Павленко. – Запоріжжя: ТОВ «Фінвей», 2012. – С. 92–94.
7. Трофімов Ю.Л. Проблемна ситуація і проблемна задача // Психологія, 2008. – С. 7–8.